

01022 mp. s. 45

JÓZEF MAŃKOWSKI

[T2SP]

WARSZAWA 1913

133030 M.N.

Nr. Jarm 109.

9 M.N.
155 93

Józef Mańkowski jest artystą zupełnie nieznanym polskiemu ogółowi. Prac swoich nie tylko nie wystawiał, ale nie pokazywał nikomu, z wyjątkiem przyjaciół i to najbliższych. Obcy wszelkiej próżności, do wystawiania miał wstręt niepokonany. O sprzedaż nie dbał. Wiecznie niezadowolony z siebie, szukający doskonałości bezwzględnej, poprawiał, ścierał, malował bez końca nowe warjanty, jednej i tej samej kompozycji.

Obserwator ścisły, niesłychanie wrażliwy na barwy, znajdował poezję i piękno wszędzie, gdzie tylko przeniknął promień słońca. Nie trzeba mu było żadnych niezwykłych podniet — widoku gór, oceanów, dramatów ży-

wiośowych i t. p. Dlatego w obrazach tego artysty nie trzeba szukać kompozycji literackich. Wystarcza mu parę domków, drzew, linja odległego wzgórza — kawałek nieba nasyczonego wilgocią i światłem. Z tych prostych motywów tworzy całe poematy przez głębokie odczucie ich czysto malarskiej wartości. Pierwszorzędny kolorysta — świat cały widzi przez pryzmat barw, — każdy jego zakątek jest tylko harmonją plam barwnych, harmonją zazwyczaj nasyconą, ciepłą i dźwięczną.

W ostatnich czasach najulubieńszym zakątkiem był dla niego Kazimierz nad Wisłą, gdzie spędzał zwykłe lato. Ogromna większość prac jego stamtąd właśnie pochodzi.

Ostatnie lata pracował gorączkowo, jakby w przeczuciu bliskiego nieszczęścia.

Jako malarz jest on spowinowacony duchowo z grupą impresjonistów francuskich jak Cezanne, Pisarro, Gauguin. Ale to pokrewieństwo jest czysto duchowe, bo formalnie Mañkowski stoi na własnym gruncie. Zagranicą był raz tylko i bardzo krótko: na studia, na nasiąkanie wpływami nie było czasu. Zresztą jest to artysta mający własną i bardzo subiektywną wizję świata.

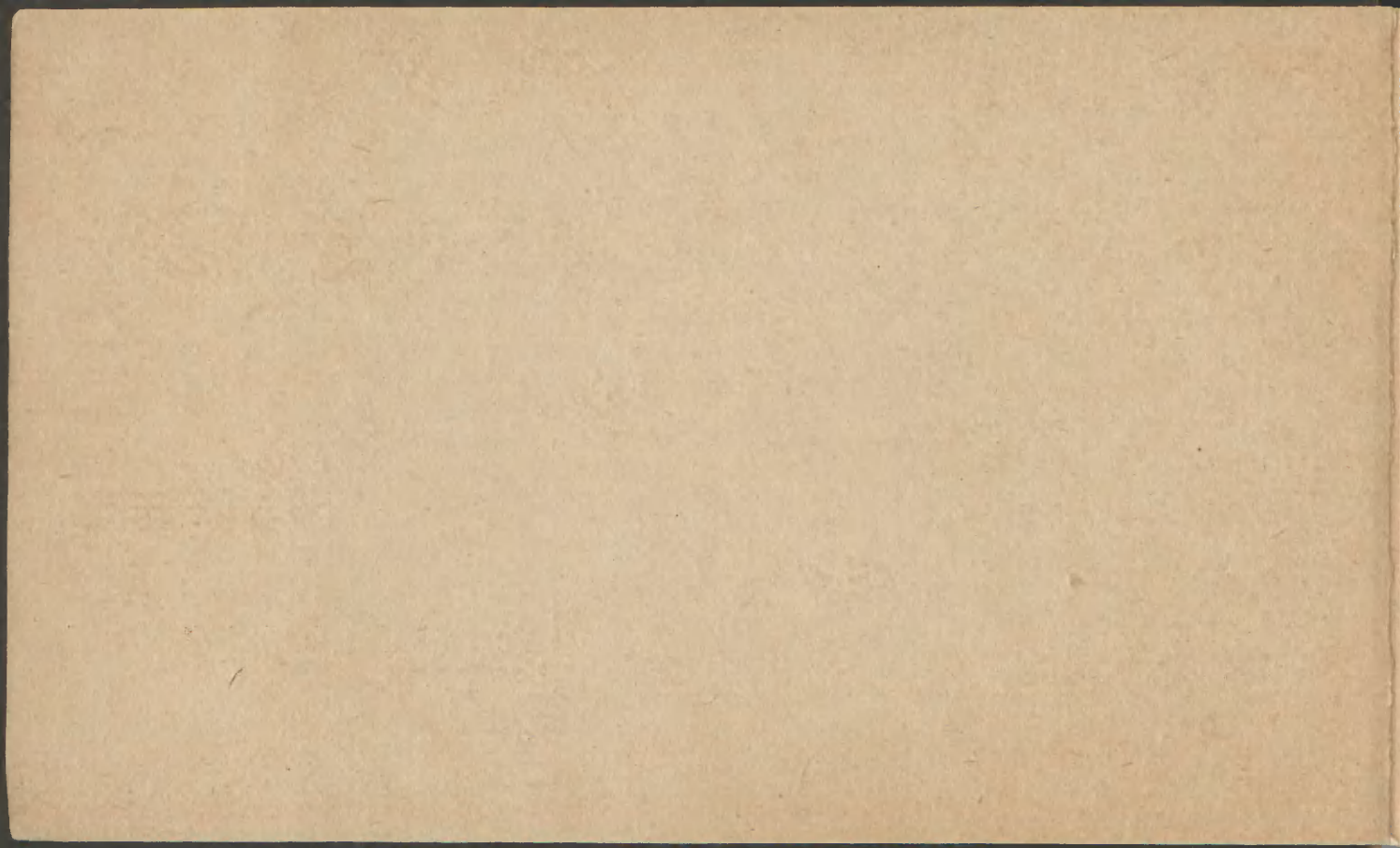
Wystawa niniejsza nie może dać pojęcia o jego dorobku artystycznym. Najlepsze prace są poniszczone. Zwłaszcza nieocenione i bardzo liczne akwarelle własnoręcznie po-

palif w przystępie ciężkiej, nieuleczalnej choroby. Obecnie wystawione, są tylko okrucami, przypadkiem ocalonemi z tej orgii zniszczenia.

Urodzony 1868 r. w Żytomierzu z rodziny polskiej, tamże uczęszczał do gimnazjum, z którego, idąc za powołaniem przeniósł się do Odesskiej szkoły rysunkowej. Stamtąd 1890 wyjechał do Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, gdzie pracował między innemi pod kierunkiem prof. Kuindzi i Makowskiego Włodzimierza. Do Warszawy przyjechał 1900 r. dla objęcia miejsca w Politechnice, gdzie prowadził rysunki ręczne.

E. N.

+ 1915.

AKWARELE.

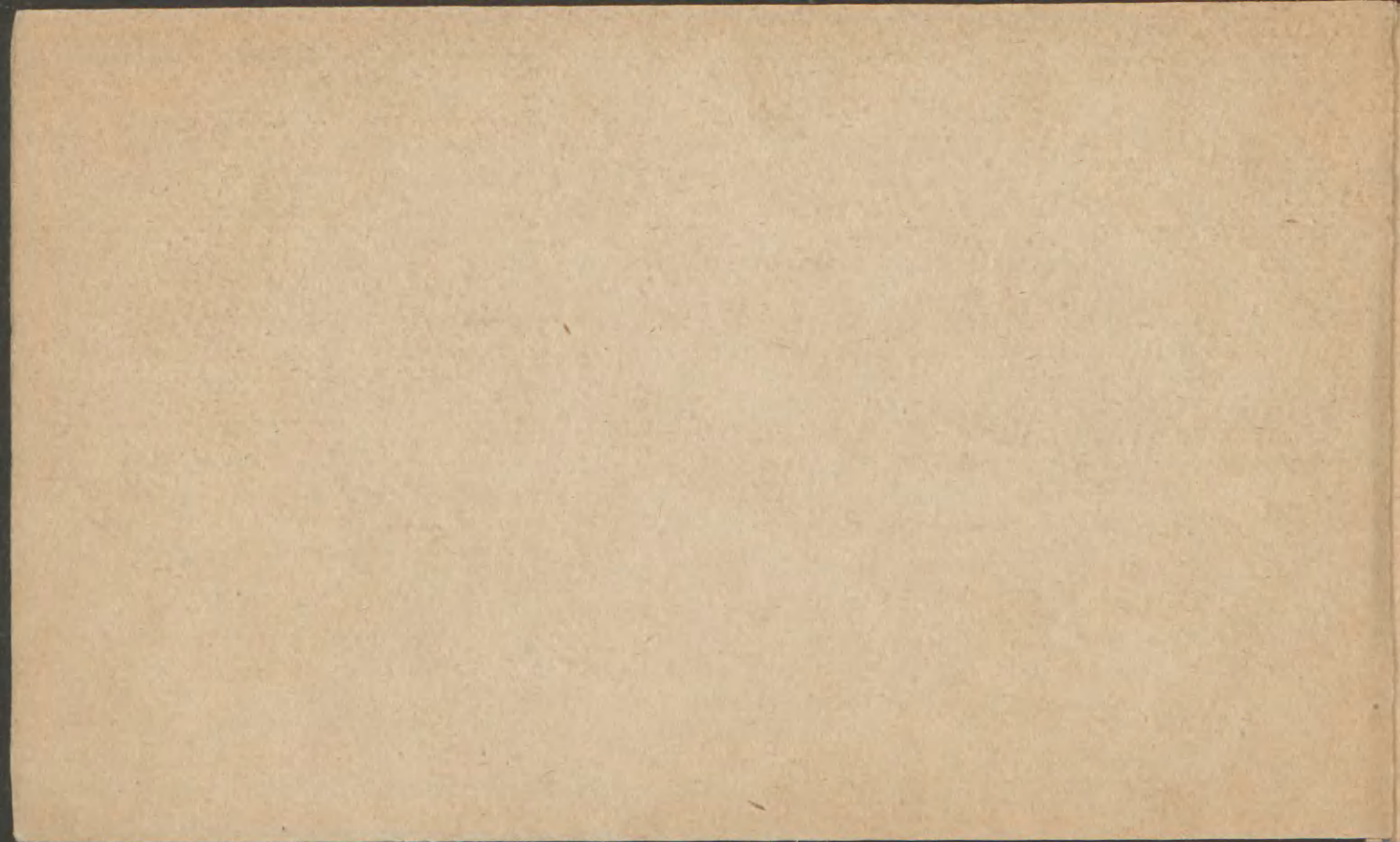
1. *W kawiarni.*
2. *Letni wieczór.*
3. *Kawiarnia w ogrodzie.*
4. *Spotkanie.*
5. *Dama w pelerynie.*
6. *W salonie.*
7. *Nocą.*
8. *Ukraińska cerkiewka.*

9. *Próba tańca.*
10. *Ślepcy na Ukrainie.*
11. *Po pracy.*
12. *Wróżby.*
13. *Na tarasie.*
14. *W ogródku.*
15. *Zimą na Rusi.*
16. *Před teatrem.*
17. *„Trojka”.*
18. *Oczekiwanie.*

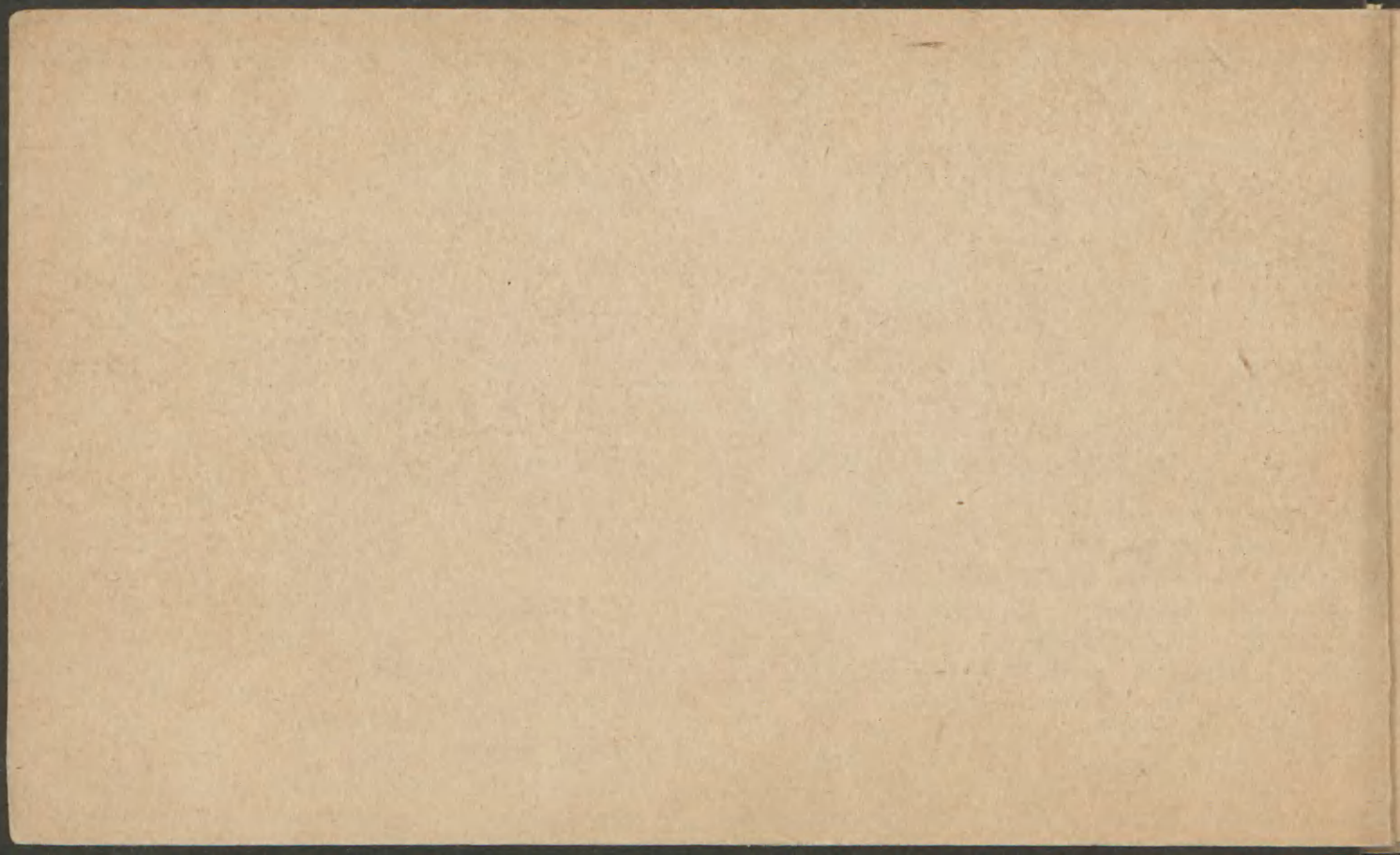
OLEJNE.

1. *Sad w Kazimierzu.*
2. *Klasztor.*
3. *Fara o zmroku.*
4. *Widok z podwórze klasztorne.*
5. *Droga do klasztoru.*
6. *Mury klasztorne.*
7. *Zmierzch.*
8. *Widok z cmentarza.*
9. *O zachodzie.*
10. *Stare domy na Senatorskiej.*
11. *Tęcza.*
12. *Domy na rynku.*
13. *Na rynku.*
14. *Ulica w Żytomierzu.*
15. *Domki.*
16. *Kwitnący sad.*
17. *Widok z Kazimierza.*
18. *Pod klasztorem.*
19. *Jarmark.*
20. *Z Sandomierza.*

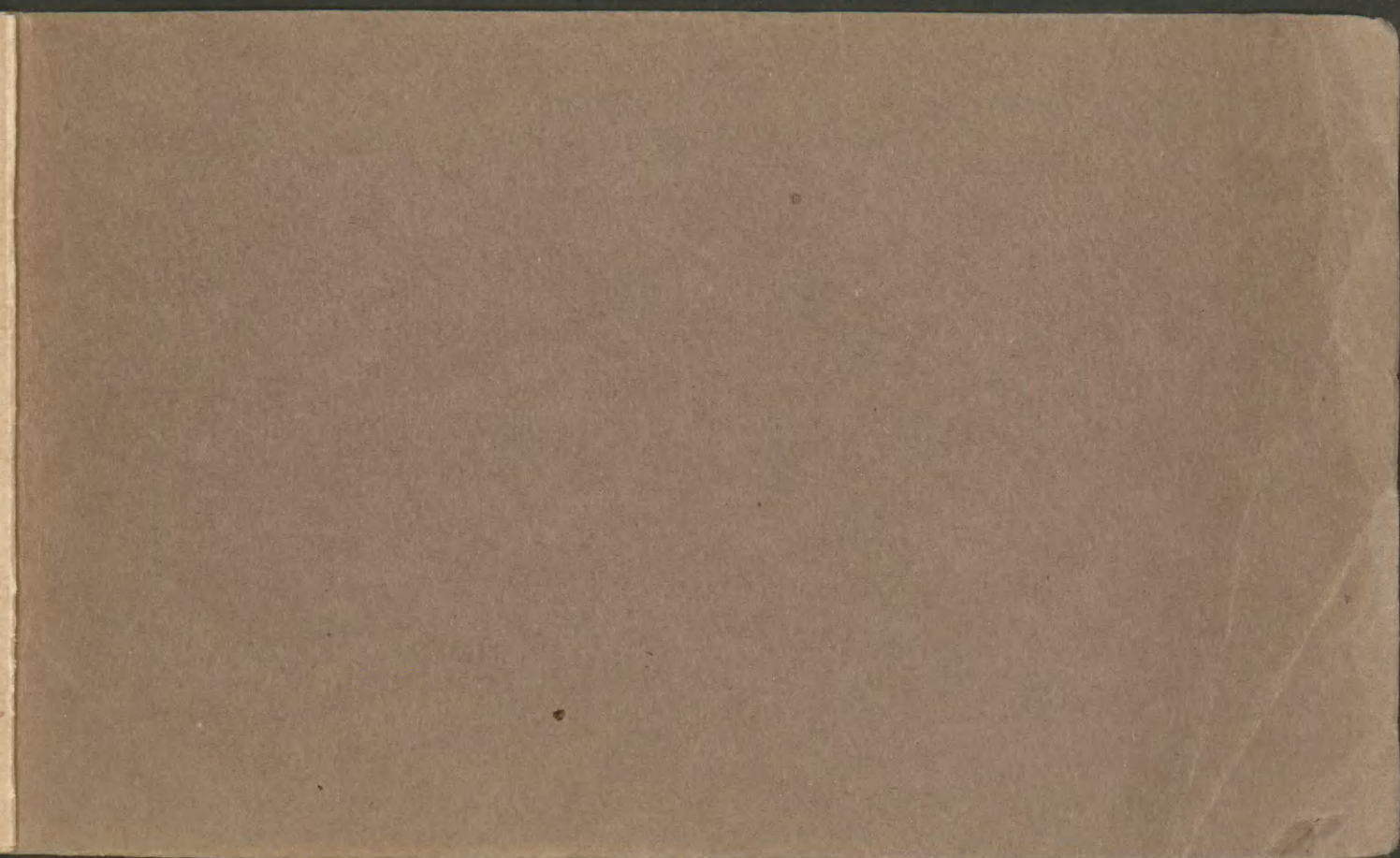
21. *Domy przy kościele.*
22. *Kościół św. Anny.*
23. *Targ.*
24. *Domy przy klasztorze.*
25. *Wioska ukraińska.*
26. *Na Wofyniu.*
27. *Góra Trzech Krzyży.*
28. *Podwórko starego domu.*
29. *Widok na Kazimierz z góry
Krzyżowej.*
30. *Klasztor o zachodzie.*

31. *Śpichrz.*
32. *Przed burzą.*
33. *Droga cmentarna.*
34. *Część rynku.*
35. *Rynek.*
36. *Dzień targowy.*
37. *Przy straganach.*
38. *Ostatnie blaski słońca na ko-
ściele św. Anny.*
39. *Zaniedbane ogrody.*
40. *Podczas jarmarku.*

41. <i>Rzeczufka przy Senatorskiej.</i>	51. <i>Rynek i Fara.</i>
42. <i>Uliczka w Kazimierzu.</i>	52. <i>Kasztany przy klasztorze.</i>
43. <i>Pierwsza wiosna.</i>	53. <i>Ulica o zmroku.</i>
44. <i>Stare domy.</i>	54. <i>Ulica Senatorska.</i>
45. <i>Fragment.</i>	55. <i>Pod klasztorem.</i>
46. <i>Uliczka.</i>	56. <i>Ogólny widok Kazimierza
nad Wisłą.</i>
47. <i>Przytułek św. Anny.</i>	57. <i>Widok na rynek od Fary.</i>
48. <i>Ogrody wiosną.</i>	58. <i>Na podwórku.</i>
49. <i>Klasztor od strony cmentarza.</i>	59. <i>Zaufek.</i>
50. <i>Szary dzień.</i>	

BIBLIOTEKA
MUZEUM NARODOWEGO
w WARSZAWIE

01022

